

Funktionsrätt Sveriges plattform för hjälpmedel

Hjälpmedel gör delaktighet möjligt

Funktionsrätt Sveriges vision

Ett samhälle för alla är ett samhälle där alla är delaktiga på lika villkor och möts med respekt, oavsett funktionsförmåga. Ett samhälle som tar tillvara människors olikheter är ett rikt samhälle.

I ett samhälle för alla ska ingen behöva ha kostnader för hjälpmedel. Att få tillgång till de hjälpmedel man behöver, oavsett var i landet man bor, är en mänsklig rättighet.

Funktionsrätt Sveriges medlemsförbund har på ordförandemötet den 2 december 2009 enats om denna plattform, som ligger till grund för vårt fortsatta intressepolitiska arbete kring hjälpmedel.

Utgångspunkter

FN:s konvention om rättigheter för människor med funktionsnedsättning

Enligt Artikel 1.1 är syftet att främja, skydda och säkerställa det fulla och lika åtnjutande av alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla människor med funktionsnedsättning och att främja respekten för deras inneboende värde.

Artikel 3 slår fast principerna för hur människor med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhället

Hjälpmiddel är ofta helt nödvändiga i vardagen när det gäller exempelvis

- artikel 27 om rätten till arbete
- artikel 29 om deltagande i det politiska och offentliga livet samt
- artikel 30 om deltagande i kultur, rekreation, fritidsverksamhet samt idrott.

Nationella mål för funktionsrättspolitik

Bärande principer i funktionsrättspolitik är tillgänglighet, inflytande, delaktighet, självbestämmande, helhetssyn och kontinuitet:

- med en samhällsgemenskap med mångfald som grund
- så att samhället utformas så att människor med funktionsnedsättningar i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet
- för jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar och kvinnor och män med funktionsnedsättning

Svenska statens folkhälsomål

Sverige har identifierat elva målområden som anses ge de mest grundläggande samhälleliga förutsättningar för en god folkhälsa och där fastslås bland annat:

- möjlighet till delaktighet och inflytande
- ekonomisk och social trygghet
- att fysisk aktivitet är en förutsättning för en god hälsoutveckling

Så här ser det ut idag

Trots rättighetsprinciper, nationella mål för funktionsrättspolitikerna och folkhälsomål får människor med funktionsnedsättning inte tillgång till hjälpmedel utifrån sina behov. Många lever ett sämre liv än de skulle behöva. Det går inte att få sin sak prövad eftersom hjälpmedel inte omfattas av någon rättighetslag.

Stora olikheter i landet

Det saknas ett nationellt regelverk som styr hjälpmedelsverksamheten. Det kommunala självstyret har gett stora olikheter över landet. Varje enskild sjukvårdshuvudman har sina egna regelverk och bestämmer villkoren för hjälpmedel. Avgifter för ett och samma hjälpmedel varierar beroende på huvudman. Det medför olikheter över landet beträffande såväl den enskildes kostnader samt vilka hjälpmedel den enskilde kan erhålla.

Vad är ett hjälpmedel?

Det saknas en enhetlig definition på vad som är ett hjälpmedel. Konsekvensen blir att hjälpmedel kan vara gratis i ett landsting, hyras ut mot en avgift i ett annat eller köpas i butik som vilken produkt/ vara som helst i ett tredje. Ibland finns inte lämpliga hjälpmedel att få tillgång till alls.

Det finns inte något samlat huvudmannaskap för hjälpmedel. Det varierar beroende på om hjälpmedel är tänkt att användas i hemmet, i skolan, på arbetet, annan miljö eller i medicinskt

behandlingssyfte. Individen tvingas runt i en labyrint av olika system och bland olika huvudmän.

Brist på kompetens

Det råder även brist på information att det finns hjälpmedel, vilka hjälpmedel som finns, hur man får tillgång till dem, vart man ska vända sig och vilka villkor som gäller i respektive system. Permanenta hjälpmedelsutställningar saknas i större delen av landet.

Det saknas ofta kompetens och kunskap hos förskrivare. Det brister i möjligheten att få pröva hjälpmedel och tillgång till information om vilka alternativa hjälpmedel som finns.

Ingen samordning

Ingen tar ansvar för individens samlade behov av hjälpmedel. I dagsläget tvingas många individer att själva ta ansvar för att samordna insatser för att det ska fungera. Det måste vara myndigheternas/ huvudmannens ansvar att lösa eventuella samverkansproblem och inte individens.

Så här vill vi ha det

Funktionsrätt Sveriges definition på hjälpmedel

Med hjälpmedel menar vi alla de produkter som en människa i sitt dagliga liv är i behov av för att förebygga framtida förluster av funktion och förmåga, förbättra och vidmakthålla funktion och förmåga, kompensera för nedsatt eller förlorad funktion och förmåga att klara det dagliga livet.

En patienträttighetslag

För detta krävs:

- Individens behov i centrum. En människa har rätt att få sitt hjälpmedelsbehov utrett och sin sak prövad, utan krav på att vara produktiv. Riktlinjer och regelverk ska vara lika över landet.
- Hjälpmedel ska förskrivas med utgångspunkt i att människor ska kunna leva och delta i alla miljöer och situationer i det dagliga livet.
- Väntetider måste vara rimliga. Den som använder ett hjälpmedel ska själv avgöra om det finns ett akut behov av reparation av hjälpmedlet.
- Det ska vara möjligt att få reparation också på kvällar och helger.

Ett värdigt bemötande

För detta krävs:

- Det ska vara möjligt att få information om de hjälpmedel som finns, också i format som är tillgängligt för alla. De som skriver ut hjälpmedel ska ha utbildning och kompetens för detta.
- Teknik, funktion och estetik – tre krav för att ett hjälpmedel ska vara acceptabelt.

- Rätt till att pröva, träna och uppföljning om det krävs för att kunna använda sina hjälpmedel.

Koppla till högkostnadsskyddet

För detta krävs:

- Avgiftsfria hjälpmedel, och service, underhåll och försäkring skall ingå.
- Avgifter i samband med förskrivning, anpassning, utprovning och träning ska kopplas till högkostnadsskyddet.

Samordning viktigt

För detta krävs:

- Samordnade insatser utifrån hjälpmedelsbehovet. Ska gälla oavsett om det handlar om skola, arbete, bostadsanpassning eller annan miljö.
- En myndighet med ansvar för samordning. En särskild samordnare ska utses.

Hänsyn också till anhöriga

För detta krävs:

- Vid utformning av hjälpmedel ska hänsyn tas även till anhöriga och andra som hjälper till.
- Anhöriga ska erbjudas träning och kunskap om hjälpmedel. Detta för att vara ett bra stöd i vardagen.

Funktionsrätt Sverige

Landsvägen 50 A Box 1386, 172 27 Sundbyberg

Tel 08-546 404 00

www.funktionsratt.se